

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-119/2024. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-440/2024.)

Érintett szerv: Balatonfüredi Rendőrkapitányság

2024.

Az eljárás megindítása

(.....) alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) sérelmezte, hogy 2023. július 13-án indokolatlanul vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá, valamint szabtak ki vele szemben helyszíni bírságot. A panaszos sérelmezi továbbá, hogy az intézkedő rendőrök nem tettek eleget az azonosítási és tájékoztatási kötelezettségüknek, továbbá az intézkedésre okot adó cselekményt rögzítő kamerafelvételt sem mutatták meg számára. A panaszos kiemelte továbbá, hogy az intézkedő rendőr az édesapja nevééről kérdezte, a vele utazó gyermekéről pedig „tárgyasítva”, „kéretlenül becézve” („A pindurka a magáé?”) beszélt. A panaszos álláspontja szerint az intézkedés során nyomást gyakoroltak rá annak érdekében, hogy elfogadja a helyszíni bírságot.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdésének f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszasságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

A panasz befogadásával összefüggésben megküldött levélben sor került a panaszos tájékoztatására, miszerint az alapvető jogok biztosa az Rtv. 92. §-ában megjelölt rendészeti hatáskörében, jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult – egyebek mellett – szabálysértéseket kivizsgálni, illetve szabálysértési eljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.];
- Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet [a továbbiakban: Kötbfír.];
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A panaszban foglaltak, valamint a rendőrségi adatszolgáltatás alapján rendelkezésre álló információk szerint az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A Rendőrkapitányság részéről *K. Á. I. r. ftörm.* és *G. G. r. örm.* szolgálatellátásuk során közlekedésrendészeti ellenőrzést végeztek 2023. július 13-án a Rendőrkapitányság illetékességi területén található egyik kereszteződésben, mivel az ott lévő „Állj! Elsőbbségadás kötelező” jelzőtábla utasítását gyakran figyelmen kívül hagyják a közlekedő járművek. A panaszost is az érintett tábla hatályának figyelmen kívül hagyása miatt vonták intézkedés alá, mivel ezzel megsértette a KRESZ 28. § (2) bekezdésének b) pontját. A rendőrségi adatszolgáltatás szerint az intézkedést *K. Á. I. r. ftörm.* – mint járőrvezető – kezdeményezte és hajtotta végre, *G. G. r. örm.* biztosítása mellett.

A panaszos nem ismerte el felelősségét arra hivatkozva, hogy szerinte megállt az érintett táblánál. Később a panaszost – meghallgatását követően – szabálysértési eljárás keretében pénzbírsággal sújtották, amelyet tudomásul vett, azzal szemben szabálysértési eljárásban jogorvoslattal nem élt.

Nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy más információ, amely segítene tisztázni az intézkedés alapjául szolgáló körülményeket.

2. A rendőri jelentések szerint – szemben a panaszos állításával – az intézkedő rendőrök eleget tettek az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 5. §-ában foglalt kötelezettségeiknek, azaz a napszaknak megfelelő köszönést követően nevük, rendfokozatuk és jelvéyszámuk közlésével azonosították magukat, valamint tájékoztatást adtak az intézkedés tényéről, céljáról, valamint a panasztételi lehetőségekről.

K. Á. I. r. ftörm. jelentésében kiemelte, hogy a panaszos a feltett kérdésekre „kitérő, és eltérő válaszokat adott”, „nem volt egyértelmű, hogy elismeri-e a jogsértést”. Ezzel összefüggésben megkérdezte a panaszost, hogy elismeri-e a szabálysértés elkövetésének tényét, elfogadja-e a helyszíni bírságot, vállalva ezzel annak befizetését. Egyúttal felhívta a figyelmét arra, hogy nemleges válasz esetén szabálysértési feljelentést kell tennie. A szabálysértési eljárás vonatkozásában tájékoztatta továbbá, hogy a helyszíni bírság elfogadása esetén nincs helye jogorvoslatnak.

3. A panasz szerint az intézkedő rendőr az igazoltatás során nem fogadta el a vezetői engedélyét a személyazonosító adatai hitelt érdemlő igazolásaként. A rendőrségi adatszolgáltatás szerint *K. Á. I. r. ftörm.* a panaszos személyazonosítására szolgáló okmányait a vonatkozó jogszabályok alapján kérte el, azonban arra nem emlékezett, hogy a panaszos milyen okmánnyal igazolta a személyazonosságát.

4. A panaszos „pökhendi”-nek és tisztességtelen”-nek írta le a rendőrök kommunikációját, kiemelve, hogy az intézkedést végrehajtó rendőr „kötözködő”-nek nevezte őt. A panaszos mindemellett sürgetőnek, nyomásgyakorlónak és megfélemlítőnek értékelte azt, ahogy megpróbálták őt rábírní a bírság aláírására; azzal fenyegetve, hogy feljelentést tesznek ellene

és akkor „bíróságra kell járnia”, amivel „nem fog jól járni”, „15,000 Ft bírság helyett 30,000 Ft bírságot” kell majd fizetnie.

A rendőrségi adatszolgáltatás szerint az intézkedő rendőrök több mint egy év elteltével – és mivel a helyszínen több szabálysértővel szemben is kellett intézkedniük – már nem emlékeznek az intézkedés körülményeire.

A panaszos rendelkezésünkre bocsátotta az eljárás egy részét rögzítő hangfelvételt, amely alapján értékelni lehet az intézkedő rendőrnek az intézkedés egy része során tanúsított magatartását.

5. A panaszos beadványa szerint az intézkedő rendőrök azt mondták neki, hogy a szabálysértést kamera is rögzítette, azonban hiába kérte, hogy mutassák meg annak felvételét. A rendőrségi adatszolgáltatás szerint az intézkedő rendőrök abban a tudatban voltak, hogy a szolgálati gépjárműben felszerelt fedélzeti kamera működik. Később azonban kiderült, hogy az technikai hiba következtében nem rögzítette a szabálysértés elkövetését, így a panaszost tévesen tájékoztatták a felvétel megtekinthetőségéről, azonban még a helyszínen tudták a panaszossal a tévedés tényét, azaz, hogy nem sikerült rögzíteni a szabálysértést. A rendelkezésre álló rendőrségi iratok szerint ez a technikai meghibásodás már többször előfordult az intézkedések során.

6. A beadvány szerint az intézkedő rendőr a panaszos édesapjának kiléte felől érdeklődött, amely a panaszos szerint semmiféle érdemi relevanciával nem bírt az intézkedés során. A rendőrség által nyújtott adatszolgáltatásból kiderül, hogy az intézkedő rendőr valóban rákérdezett a panaszos apja nevére. Ennek oka – az adatszolgáltatás szerint – az volt, hogy a panaszos vezetékneve megegyezett a Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozó egyik települési polgármester családnévvel, így a potenciális rokonság ténye elfogultság miatti kizárás alapja lehetett volna, amennyiben a panaszossal szemben szabálysértési eljárás indult volna.

A vizsgálat megállapításai

1. Amennyiben a panaszos elkövette a terhére rótt közlekedési szabálysértést, úgy a rendőri intézkedésre – az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés kötelezettségnek eleget téve – kellő jogalap birtokában került sor. Nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

Felhívom a panaszos figyelmét, hogy – függetlenül attól, hogy elkövette a terhére rótt szabálysértést vagy sem – közlekedésrendészeti intézkedés keretében, az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése értelmében bármikor ellenőrizhetik a rendőrök – többek között – a közúti rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, továbbá a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta adására kötelezheti. Ennek megfelelően a rendőr kellő jogalap birtokában kérte a rendszeresített alkoholteszt megfújását.

2. A tájékoztatási és felvilágosítás-adási kötelezettségek teljesítése tekintetében a beadvány tartalma, a rendőri adatszolgáltatás, valamint a rendelkezésre bocsátott hangfelvétel („Nekem is nyugodtan felírhatod a jelvéyszámom, meg a nevemet is.” „De elmondtam kétszer.”) alapján közvetve következtetni lehet arra, hogy az intézkedő rendőr már hangfelvételt megelőzően is

eleget tett az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése és a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) bekezdése szerinti kötelezettségeinek. Ennek megfelelően elfogadtam a rendőrség álláspontját, és úgy foglaltam állást, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek az azonosítási és tájékoztatási kötelezettségüknek, *így e tekintetben visszásságot eredményező mulasztás nem történt.*

3. A személyazonosság hitelt érdemlő igazolására szolgáló irat bemutatására vonatkozó panaszzelem vonatkozásában nem áll rendelkezésre releváns információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

4. A rendelkezésre álló információk alapján körvonalazódó tényállás alapján megállapítható, hogy a rendőr megfelelő tájékoztatást adott a panaszos számára a szabálysértési eljárás releváns körülményeiről, így a helyszíni bírság elfogadása, valamint el nem fogadása jogkövetkezményeiről, továbbá a helyszíni bírság és – annak el nem fogadása esetén kiszabandó – pénzbírság Köt. 2. számú melléklete szerinti összegéről. *Ennek megfelelően e tekintetben visszásság nem történt.*

5. A nyomásgyakorlásra vonatkozó sérelem tárgyában vizsgáltam egyfelől a rendőri kommunikáció tartalmát, valamint a kamerafelvételek megtekintésének kérdését.

Önmagában az, hogy a rendőr tájékoztatást ad a szabálysértés el nem ismerésének és a helyszíni bírság el nem fogadásának lehetséges jogkövetkezményeiről (ld. előző pont), nem tekinthető nyomásgyakorlásnak. Ilyen helyzetben a rendőr pusztán a felvilágosítás-adási kötelezettségének tesz eleget.

A kamerafelvétel megtekintésére vonatkozó panaszosi kérelem megtagadásával összefüggő sérelem vonatkozásában nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy információ, amely segítene tisztázni, hogy a rendőrök hogyan kezelték a panaszos felvétel megtekintésére vonatkozó kérelmét. Amennyiben a rendőri jelentésben foglalt technikai hiba miatt nem lehetett megtekinteni a felvételt, az nem minősül szándékos megtévesztésnek. Ha azonban a panaszos beszámolója felel meg a valóságnak, azaz a kamerafelvétel léteire vonatkozó hamis állítással próbálták őt rábírní a helyszíni bírság aláírására, az mindenképpen a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének minősül.

Jelen ügyben nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás teljes körű – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

6. A panaszos édesapjának kilétére vonatkozó kérdés tekintetében elfogadom a Rendőrkapitányság álláspontját, miszerint potenciális elfogultság miatti kizárásra adhatott volna alapot a panaszosnak az érintett polgármesterrel való rokon kapcsolat. Ennek megfelelően a rendőr alappál feltételezhette, hogy a panaszos válasza szükséges rendőri feladatai ellátásához (Rtv. 32. §). Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy *e tekintetben visszásság nem történt.*

Felhívom ugyanakkor a figyelmet arra, hogy a rendőri feladatok ellátáshoz kapcsolódó információkérés Rtv. szerinti nevesített intézkedésnek (felvilágosítás kérés, 32. §) minősül, így annak célját közölni kell az intézkedéssel érintett személlyel.

7. A rendőri hangnem tekintetében ellentmondás feszül a panaszos állítása és a rendőrségi adatszolgáltatás között. Figyelemmel azonban arra, hogy a panaszos által rendelkezésre

bocsátott hangfelvételen hallható rendőr nyugodt módon kommunikált, nem emelte fel a hangját, valamint sértő megjegyzést sem tett; továbbá a panaszos által sérelmezett „A pindurka a magáé?” kifejezés sem tekinthető emberi méltóságot sértőnek, *úgy foglaltam állást, hogy a rendőri kommunikáció visszásságot nem okozott.*

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést, illetve a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos